

שמעתא למיקתא

גליון עד' - ראש השנה - שבת שובה - פ' האיזינו ה'תשע"ב / קהילת "חניכי הישיבות" - רמות ב' האם מותר להוציא את השופר מרשות לרשות עבור תקיעה לנשים

כתב הרא"ש (רי"ה פ"ד סי' ז) בשם הראב"ה דאע"פ דנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמן כמבואר בקידושין (כט.), מ"מ רשאות להחמיר ע"י וקיים מצוות שפטורות מהן וע"כ מותר ביו"ט להוציא לצרכן את השופר לרה"ר כדי לתקוע להן. ועיין בטור (סי' תקפט) שדעת הרא"ש לפסוק כהראב"ה, וכ"כ המחז"ב (ש"י"ב סי' תקפט ס"ק ב), וכן פסק הגר"ז (שם אות ב).

אולם השאגת אריה (שם מובא בשער"ת סי' תקפט אות א) כתב שאע"פ שנהגו הנשים לתקוע בשופר ברי"ה ונוטלות לולב בחג כאנשים מ"מ אסור להוציא שופר ולולב לצרכן ביו"ט דהוה ליה הוצאה שלא לצורך לגמרי ואסורה מן התורה דהא אין כאן משום מצוה כל עיקר (ועי"ש ד"ה והרא"ש) שכתב שאין דעת הרא"ש כהראב"ה. וכדבריו מבואר בתוס' (חולין פד: ד"ה תקיעת).

ולכאורה יש לדון במה שכתב לאסור ההוצאה לצורך נשים "כי אין כאן שום מצוה כל עיקר", דהרי כבר ידועה דעת רבינו תם (תוס' קידושין לא. ד"ה דלא, ועירובין צו. ד"ה דילמא) שנשים מברכות על מצוות עשה שהז"ג ואין בזה משום לא תשא. ועיין בתוס' (רי"ה לג. ד"ה הא).

וביאר הר"ן (סוכה ריש פ"ב ד"ה ואיכא) דנשים המקיימות מצוה, מצוה איכא בקיומם ונוטלות עליו שכן ויכולות לברך "אשר קדשנו במצותיו וצונו" כיון דישאר נצטוו ואינהו נמי נוטלות שכן. נע"י בקובץ שיעורים (קידושין אות קנ"ב מה שהקשה על דברי הר"ן). וכ"כ הריטב"א (רי"ה כט: ד"ה ק"י"ל) דכיון דאיכא צד מצוה ונוטלין שכן נראין הדברים כדברי האומר שאם רצו לברך יברכו, ע"כ. (ועי"ש רי"ה כט:).

וגדולה מזו כתב הרבינו פרץ (הגהות על הסמ"ק מצוה צב אות יד) שאפ"י מי שכבר יצא מתקיעת שופר יכול לברך עבורם ולא הוי ברכה לבטלה כיון שמכניסין עצמן בחיוב, ע"כ. וכ"כ בב"ח (סי' רצו סוף אות ו) שיכולות להכניס את עצמן בחיוב. נע"י בריטב"א (רי"ה כט:) שהביא פלוגתא האם מי שכבר יצא יכול לברך עבורן, וע"י בזה בטור (סי' תקפט), בב"י (שם) ובדרכי משה (שם), ובהליכות שלמה (תפילה פכ"ב הגה לה, ד"ה ע"פ הני"ט).

ובאמת דהרמב"ם (ציצית ג, ט) כתב שמצות עשה שהנשים פטורות מהן אם רצו לעשותן ב"לא ברכה" אין ממחין בידן, ע"כ. וכן דעת תוס' (שם) והסמ"ג (עשה מב) [ועיין ברא"ש (רי"ה פ"ד סי' ז)]. וביאר הרא"ש (קדושין פ"א סי' מט) דהיינו טעמא דאינן יכולות לברך כי לא שייך להן לומר וצונו. וכ"כ בב"י (סי' תקפט ע"מ: שה:): בשם הרב המגיד, וכ"כ הגר"א (סי' תקפט סעי' ו), הצ"ח (ברכות כו. ד"ה ושל מוספים) והכת"ס (סי' לד ד"ה ויש לו).

אולם עיין בהגהות אשר"י (סוכה ס"ג סי' לג) בשם אור זרוע שכתב על הא דאמרינן (סוכה מב.) מקבלת אשה [הלולב] מיד בנה או מיד בעלה ומחזרת למים בשבת. ופריך בגמ' פשיטא מהו דתימא הואיל ואשה לאו בת חיובא היא אימא לא קמ"ל. ופרש"י דהוה אמינא דלגבה איכא איסור טלטול, קמ"ל דכיון דראוי לאיש איכא תורת כלי עליו ומותר בטלטול לכל, ע"כ (דברי רש"י), מכאן יש ללמוד דאסור לנשים לברך על כל מ"ע שהז"ג דאי יכולין לברך מאי איריא דראוי לאנשים תיפוק ליה דראוי לה לעצמה לטול ולברך, ונראין דברי רש"י, ע"כ. [ולפי"ז י"ל שרש"י לשיטתו אזיל שהרי הוא ז"ל סובר שנשים אינן רשאות לברך, וכמ"ש בהגהות מיימוניות (שם אות ג) שכן רש"י היה אוסר להן לברך, וכ"כ בכס"מ (שם)].

מבואר מדברי הגהות אשר"י דאין הטעם דנשים אינן רשאות לברך משום שלא שייך לומר וצונו, אלא מפני שאין להן קיום מצוה. אלא שלפי דבריו ע"כ לומר דמה שמקבלות שכן כאינן מצוות ועושות הוא על "הדרשה" לקיום המצות. וכ"כ בקהילות יעקב (ברכות סי' כד אות ב) בדעת רש"י, והוכיח כן מהגהות אשר"י הני"ל. וכן במנ"ח (מצוה שו אות ד) כתי' שלכו"ע אין מצוותן מצוה. וע"י במחנה חיים (אע"ה ח"ב סי' לד ד"ה תמצית הדברים).

ועיין בב"ח (סי' תרנד אות א) שכתב שבאמת ר"ת הסובר שנשים יכולות לברך מפרש האי דסוכה לא כפירוש רש"י, אלא דזה גופא קמ"ל דכיון דבידה ליטול ולברך לכן מותרת לטלטלו. אלא שהברכ"י (שם אות א) נקט דלעולם אף לרש"י יש לאשה קיום מצוה ואין הלולב מוקצה כי חזי לעצמה אלא שרש"י כתב כן למאן דאמר שאין רשאות להחמיר על עצמן לקיים מצות עשה שהזמן גרמא [ועיין הגיגה (טו:)]. ועיין במחז"ב (סי' תרנד אות ב) שאפ"י שאינן יכולות לברך מצוה קעבדי כמי שאינה מצווה ועושה.

מיהו מהב"ח הני"ל מבואר דהסוברים שנשים לא רשאות לברך סוברים שאין להן "קיום מצוה". וכן מוכח מהמ"ב (סי' תרנד ס"ק א) שכתב שנשים יכולות לטלטל הלולב כיון דרשאות לברך עליו. וביאר בשער הציון (אות א) דהוא לפי מנהגינו דנשים מברכות על מ"ע שהז"ג ואפ"י לדעת המחמירין וסוברים דאינה רשאה לברך מאחר שאינה חייבת מ"מ רשאה לטלטלו הואיל ואיכא תורת כלי עליו לגבי אנשים, ע"כ.

יוצא לפי"ז דסי"ל להמ"ב, בדעת הסוברים שאסורות לברך, שאע"פ שרשאות ליטול לולב מ"מ אין להם קיום מצוה. [מיהו עיין במ"ב (סי' תקפט ס"ק ט) שכתב בדעת הרמב"ם שיש להן קצת מצוה כיון שמקבלות שכן כאמורי, מיהו בסי' רצ"ו (סי' קלה) בדעת הסוברים שמברכות כתב דהן יכולות להמשיך ע"ע את החיוב. וע"י בבת"ס (סי' יג ד"ה ועפ"י)]. מעתה י"ל דלפי מנהגינו שנשים מברכות על מ"ע שהז"ג מוכח דיש לנשים "קיום מצוה". וא"כ בהוצאת השופר והלולב איכא משום צורך מצוה. ולנוהגים שנשים אינן מברכות, אפילו אם נאמר שלדעתם אין לאשה מצוה כלל. מ"מ כבר כתב האג"מ (או"ח ח"ג סי' צד) דאעפ"כ ההוצאה מותרת דמאי שנא נחת רוח שלהן בעשיית מעשה מצוה, מנחת רוח אחר גשמי אחר שמותר להוציא לצורכן, וכן דעת הגרשז"א זצ"ל (הליכ"ש סוכה פ"א הגה לה). וע"י מש"כ בזה בתשובות והנהגות (ח"א סי' שמח).

עבודת המועדים ראש השנה תשע"ב הבעל"ט

יום ראש השנה פרטים רבים מאד יש בו, הן מצד הבנת מהות היום, והן מצד ההנהגה המעשית, וכמובן שכאן יובאו רק כמה עניינים.

כוונת תפילות ראש השנה

בגודל מעלת תפילות ר"ה ידועים דברי המדרש (שוחר טוב תהלים ק"ב) על הפסוק "פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם": "כלפי דורות אמרו שאין להם לא נביא ולא כהן ולא בית המקדש שיכפר עליהם אלא עוד תפילה אחת שנשתייר להם שהם מתפללין בראש השנה וביום הכיפורים ולא תבזה אותנו מהם, הוי ולא בזה את תפילתם.

והנהגה זאת לזר אחרון ועם נברא וכי' ורבנן אמרי אלו הדורות שהן כמתים במעשיהם ובאין ומתפללין לפניך בראש השנה וביום הכפורים ואתה בורא אותן בריה חדשה ומה להם לעשות ליקח חס ולולב ולהלל אותך שטאמר ועם נברא יחלל י-ה".

ועוד מתבאר בדברי המדרש שע"י תפילות אלו אפשר להחפץ ל"יבריה חשדה" אפילו מי שהוא ממצב של "מתים במעשיהם".

ויש להביא גם מה שכתב היסוד ושורש העבודה (יא, א) - "יעבר ראש השנה אחר טהרת המקוה ותפילת המנחה בכונה עצומה, יכין אדם לתפילת ערבית בכונה עצומה מאד. ובזמני מי שיעיין בכתבי האר"ז ז"ל בכונת תפילת ראש השנה, תסור שערות ראשו וגודל התיקונים בעולמות העליונים הקדושים בתפילות ההם. לכן צריך האדם עכ"פ לכוון היטב בפרוש המילות בהתעוררות לבו הטהור". ועיקר התפילות עוסקות בכבוד שמים, וכתב בזה עוד היסורו"ה "אחי ורעי, ראוי לידע שכמעט כל נוסח התפילות של ראש השנה ויום כיפור הוא רק שיתקדש שמו הגדול בכל האומות ובכל העולם, כי זה עיקר התפילות עתה בימי הנוראים האלה.

לכן יזהר האדם להצטער ולבנו ולבכות, בייחוד ביום הדין הגדול והנורא הזה, בענין שמדבר בתפילה מחילול שמו הגדול יתברך שמו, ויתפלל ענין זה מעומקא דלבא יותר ויותר מהתפילות שמתפלל בעד עצמו, וזה כל אדם עתה בגלות יש לו לבכות ולהצטער בתמידות על חילול שמו הגדול יתברך שמו בין האומות עובדי עץ ואבן מעשה ידי אדם...

והתחבולה אל התעוררות לבו אל הבכי, בייחוד התבונן במיתון גדול ופסיק בכל הפסק ענין לעורר לבו אל הבכי. דהיינו כשיאמר "ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך", יכוון במחשבתו בזה הלשון "עד מתי יהיה שמך הגדול מחולל בין האומות, ובשביל זה תן פחדך על כל מעשיך, שידע כולם שאין אלוה-מבלעדיך ויתגדל שמך בכל האומות". כל זה יכוון במחשבתו עם הבכיה העצומה ועם האנינות הגדולה".

ולפיכך לקבל קצת קשר ושייכות לחפילות אלו, עפ"י מה שביאר השפתי חיים (ע"מ עז - עח) שענין התפילה הוא ביטוי לשאיפה הפנימית של הנפש - "והראיה לכך היא מהפסוק שאמרה חנה מך שתיארה את התפילה בביטוי "ואשפוך את נפשי" (ולא אמרה "ואתפלל לפני ה'"), ראה שתפילה אמיתית היא ביטוי למהות הנפש, כי תוכן התפילה מגלה את מדרגת הנפש של המתפלל... כאשר אדם מכיר שהש"י הוא היחיד היכול למלא את בקשותיו - שאיפותיו, אז הוא פונה אליו בתפילה, בין אם שאיפותיו הן בעניני העולם הזה, והן אם הוא שואף לרוחניות...".

ויש (ע"מ פג) ביאר לפי"ז שכינס שיום זה הוא יום המלכות הקב"ה, אנו נבטאים את שאיפותינו הרוחניות שהקב"ה ימלך על כל העולם וכן שאר התפילות: "כמו שתפילת זכרון לחיים היא ביטוי וחיוק לשאיפתנו לחיים רוחניים אמיתיים, ולהקבע בין הצדיקים, שעל כך אנו מבקשים מהש"י, כך גם שאר תפילותינו בראש השנה הן על דרך זו...".

כגון "ובכן תן - במתנה - פחדך... על כל מעשיך", או מבקשים מהש"י שיתן לבנו ריאת שמים, מכיון שאנו שואפים ומשתוקקים להיות יראי ה', ואנו מכירים שאין ביכולתנו להשיגה, אי"כ הבקשה הזו היא ביטוי לחיזוק לשאיפה ליראת שמים. וכן, ברכת מלכות מביאה את רצונו ושאיפתנו להמליך את הקב"ה עלינו ועל כל העולם ומחזקת אותה. גם ברכת

האם השוחט רשאי לכבד אחרים במצות כיסוי הדם

מבואר ברמ"א (סי' תרה סעי' א) דמנהג ישראל לעשות כפרה בערב יום כפור, "לשוחט" תרגול על כל בן זכר וכו'.

ויש לדון האם השוחט רשאי לשחוט את הכפרות ולכבד אחרים במצות כיסוי הדם. שהרי מצות כסוי הדם מוטלת על השוחט כמבואר בחולין (פג), **ברא"ש** (שם פ"ו ס"ה ח) ו**בשו"ע** (יו"ד ס"ה כח סעי' ח), וכיון דחיוב דיליה הוא עליו לעשותה ואסור לו לכבד אחרים במצוה.

ובאמת מדברי חז"ל מוכח שכל מצוה שביד האדם לקיימה עליו לעשותה ולא למוסרה לאחרים. וכן נראה במשנה **ביומא** (כב). דאמרו בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם ובזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש כל הקודם את חברו בארבע אמות זכה עד שהתקינו שלא יהיו תורמין את המזבח אלא בפייס שלא יבואו לידי סכנה, ע"כ. וכבר אמר ר"ע (ב"מ סא). "חייך קודמים לחיי חברך".

שו"ר **בשערי תשובה** (סי' תפב אות ב) בשם **הבית יהודה** (סי' נח) דב' שהיו במדבר ולא נמצא אלא כזית מצה בצמצום, שהדין הוא דכל דאלים גבר, והוכיח כן מהא דאמר ר"ע חייך קודמין לחברך, ואם בעסקי גופות כך כ"ש בעסקי נפשות, דכל אדם נצטווה להשלים את נפשו ולזכות במצוות [מיהו ע"י **בדרכי משה** (סי' נג) שכת' שאין להתקוטט עבור שום מצוה אם המצוה תתקיים ע"י אחר, והביאו **המ"ב** (סי' סה). וע"י בזה **בס"ח** (סי' תשסד), **במור וקציעה** (שם) ו**בחת"ס** (ח"ז קובץ תשובות סי' ג).

וכן מוכח מדברי **המ"א** (סי' תרעא ס"ק א) דפסק דאם יש לו שמן בצמצום להדליק נרות חנוכה בהידור ולחברו אין כלל, ידליק בכל לילה אי ויתן גם לחבירו דמוטב שידליק בכל לילה אחד דמדינא אי"צ אלא אחד. וכן פסק **המ"ב** (שם). מבואר דעל הידור מצוה אמרינן שיוותר עבור חברו אבל עיקר המצוה לא. וכ"כ שם (סי' תרנה ס"ק יא) בשם **מטה משה** שאדם שיש לו אתרוג מיוחד ובעיר אחרת אין להם כלל מוטב שישלחנו לשם והוא יברך על של הקהל, ע"כ. וכן פסק **המ"ב** (שם) ונדלא **כהבית יעקב** (סי' קיח) הסובר דאין לשלחו משום שע"י הטלית או הלולב של הקהל אינו מקיים המצוה בממונו. והביאו **הא"ר** (שם ושמ) ועיי"ש שדחה דבריו. אבל **הביאור הלכה** (סי' יד) פסק כהבית יעקב לענין טלית, אבל לענין לולב פסק **במ"ב** (שם) כדעת המ"א. וע"כ לחלק בין מצות לולב שהיא חובת הגוף, לבין מצות ציצית דדוקא אם לובש ד' כנפות חייב בה, ודו"ק].

נמצא דדוקא על הידור מצוה ניתן לוותר עבור חברו, אבל עיקר המצוה עליו לקיימה בעצמו [ולכאורה קשה שהרי הידור מצוה ג"כ מצוה היא, וע"כ לומר שעיקר הדין של חבירו עדיפא ממצות הידור. שו"ר **בתורה לשמה** (שאלה קפב) שעמד בזה וכתב דדוקא יש לשלחו במקום זיכוי הרבים דבכה"ג מצינו בברכות (מז): דר"א שחרר את עבדו להשלים מנין עשרה. ודבריו נגד **המ"א** הנ"ל שהתיר לענין חנוכה אפילו עבור יחיד, ו**הא"ר** (שם ושמ) כתב שה"ה בלולב. אולם **מהמ"ב** שהשמיט דברי הא"ר משמע דס"ל לחלק בין הידור מצוה שבנ"ח להידור מצוה של לולב, ואכמ"ל].

וכן מצינו **בכנסת הגדולה** (סי' תרס הגהות ב"י אות א) שכתב שבמקום שיש רק לולב אחד ומוכרים אותו על כל אחד להשתדל לקנותו ולא לוותר עבור שיוכל לקנותו החכם של המקום, דבמה שצונו ה' מצוה מן התורה אין חולקין כבוד לרב, דיותר קרוב אדם אצל עצמו לעשות המצוה שצונו הקב"ה, ע"כ. [וכ"כ **בבב"ר יעקב** (ס"ס תרנו) שאם יש לו לקנות לולב אין צריך להניחו כדי לכבד את אביו או חכם גדול, עיי"ש]. אבל **המור וקציעה** (סי' תרס) כתב דצדקו דבריו בשווין כענין עבודה גבי אנשי משמר מקמי דתקינו פייסי, אבל היכא דאיכא מפני כבוד התורה אין הדין כן, עיי"ש עוד [וע"י **בשע"ת** (סי' תפב ס"ק א) דכ"ז במצוה המוטלת על כל איש מישראל, אבל במצות המשותפות לצבור כגון קרה"ת וכיוצא לית לן בה].

שו"ר **בתבואות שור** (סי' כח ס"ק יד) שכתב לענין מצות כיסוי הדם שאם עושה בדרך שמכבד לאחר לזכות במצוה למי שמהדר אחר המצוה לקיימה שרי. וע"י **בדרכי תשובה** (סי' סא) שלמד שהתבא"ש מתיר אף דרך כיבוד אף ללא מנוי שליחות, וכן משמע **מהבית אדם** (או"ה סי' ו ד"ה ואמנם) וכן מבואר **בתשובות והנהגות** (ח"ב סי' שעא) אולם בתבא"ש שם משמע דוקא דרך שליחות, וצ"ע. וע"י **במטה אפרים** (סי' תרה אות ח) שנוהגים השוחטים בבואם לאיש נכבד עמית בתורה שמכבדין אותו במצות כסוי הדם. [וע"י **בברכ"ל** (יו"ד סי' רסד אות א). ו**בקצות החושן** (סי' שפ ס"ק ב)].

אולם **הפלת'י** (שם ס"ק א) כת' דדוקא אם השוחט "ממנה שליח" לצורך הכיסוי אין קפידא. וכ"כ **החכמת אדם** (כלל ח אות ב) ובית אדם שער או"ה סוף אות ז) דמה שנהגו השוחטים לכבד אחר לכסות הדם אסור, אבל אם אומר לו השוחט יהיה שליח שלי לכסות הדם יש מתירים, ע"כ. [אלא דלכאורה היה מקום לחלק בזה דאם העוף של השוחט י"ל דלא יכבד אחרים, אבל היכן שהעוף של בעל הכפרה, השוחט אינו אלא שלוחו [לדעת **הרמב"ם** (עשה קמו) ודע"מיה דשחיטה הוי מצוה, וכן פסק **החת"ס** (או"ה סי' נה)] ויש לומר שלענין כיסוי הדם אינו שליח ורשאי השני לכסות. שו"ר **ברב פעלים** (יו"ד ח"ב סי' ב ד"ה ובנידון) שהביא כנ"ל בשם מהרש"ק ועיין מה שתמה על זה].

והנה **בכה"ח** (יו"ד סי' כח אות מו) פסק כהכו"פ והתכ"א, אלא דשוב כת' (אותיות מט-מג) שבדרך שליחות מותר, וכן דרך כבוד שרי. וכ"ז אם אינו שוחט אלא אי וע"ז אמרינן מצוה בו יותר מבשלוחו, אבל אם שוחט הרבה וכסה אחד וקיים המצוה יכול לכבד אחרים שנשאר כדי לזכותם לקיים המצוה כי רצה הקב"ה לזכות את ישראל. [ועיי"ש (סי' תרה אות טו) בענין הברכה כשכמה מכסים, ועיין בזה **בבית אדם** (שם)].

וע"י **בתשובות והנהגות** (ח"ב סי' שעא) שכתב שלפי התבואות שור הנ"ל אם אשה רוצה לכסות הרי אין זה בגדר כבוד המצוה, וכן הדין לעם הארץ אי"כ עושה בתורת שליחות, אבל אם הוא בן תורה או ת"ח הרי זה כבוד למצוה. אלא שהעידו ששוחט אחד שאל את החזו"א על נשים המביאות עופות לשחוט ורוצות לכסות בעצמם, ואמר שמותר ואין לחשוש. [ועיי"ש שפקפק על דבריו. וע"י עוד **בהליכות שלמה** (יו"ה"כ פ"ג אות א) בשם הגרש"א זצ"ל].

זרונות שתוכנה הוא השגחת ה' על הנבראים כפי מעשיהם, הגומל לאיש חסד כמפעלו, ולרשע כרשעו, כאשר כל מעשה נמדד במבט של הנצח... לכן הברכה הזו מבטאת ומחזקת בנו את השאיפה לטוב כי הוא הערך הנצחי".

וביאר עוד (שם עמ' צו) שדוקא ע"י תפילות אלו יכולים אנו לזכות בדן: "כיון שהענין הוא חקוב, משום כך כל תפילות ר"ה הן בקשות על תכלית הבריאה, מכיון שביום זה אנו מקבלים חלק מתפקיד הבאת הבריאה אל תכליתה, והדין הוא לפי תחזית העתיד, מה יהיה תפקידנו בשנה זו, לכן אנו מביעים את שאיפתנו וגעונתנו לתכלית הבריאה - מלכות שמים".

אנו מפנים את מבטנו ב"ה לקראת העתיד, כי למי נותן השי"ת חלק וכלים למילוי התפקיד בהבאת כבוד שמים? - למי שחפץ באמת בכך. השנה הטובה, החיים והפרנסה, אינם אלא כלים למען הבאת תכלית הבריאה - גילוי כבוד שמים".

עוד בענין כוונת התפילות, יש להביא מה שכתב **הפלא יועץ** (ראש השנה) "**ובכל מקום ששואל בתפלה "חיים", מלבד שיש סודות עמקים דקאי על השכינה ועל ניצונו הקדשה, עוד בה יכון על חיי הנפש שיהא חי מרגיש ביראת ואהבת השם כל הימים. וגם על חיי הגוף יכוון שרוצה להיות כדי לעבוד את בוראו... שלא יהא צער וכעס לקדשא בריך הוא ושכינתו בעבורו, ועל כונה זו צריך לבקש מאד על חיי הגוף, כי יפה שעה אחת של תורה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא (אבות ד, יז) וזה יהיה כונתו באמרו זכרנו לחיים וכו' למען אלקים חיים. דוק והעמק והאריך בזה, כי זה כל האדם".**

הנהגת האדם בראש השנה

כתב הגי"ר **שלמה וולבה זצ"ל** (עלי שור ח"ב עמ' תלב - תלג) "... הרי ניתן לומר כי עצם גילוי מלכותו ית' בעולם ביום הדין הוא המשפט. וכמה צריך להיות נהר בשני ימי ראש השנה שעברו בל שום ממשל כלל וכלל; שני ימים אלה צריכים לעבור בשלימות ממש, שלא יכשל ח"ו במידה רעה או בדיבור בטל ואצ"ל בדיבור או במחשבה זרה. כי נש להיזהר שלא לשבת בבטלה..."

נמצא בספרים הקדושים, כי ב"ה יורדת נקודה אחת מחודשת מגניו מרומים שבה גלומה צורת השנה החדשה, בדוגמת הכח ההיולי שנברא ביום ראשון של מעשה בראשית, ואת הנקודה הזאת מוריד הכלל ישראל בתפילותיו ותקיעותיו... ברם כל שני ימי ר"ה הם ימי דין, ומי יודע באיזה רגע מהם הוא יזכה בזינו... הרי אמרו "כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה... רש"י שישראל עושין עצמן רשין ב"ה לדבר תחנונים ותפילה... (ר"ה טו:). יש להבין בזה, שהאדם בשנה הנהגותו ב"ה זועק את כל מה שיצמח לו מלבד הבאה, ומכל מה שהוא עושה, מדבר וחושב בימי הדין כצומח משהו במשך השנה...".

וכן כתב המשנה ברורה (תקפ"ג, ה) "והנהגה כל אלו הענינים עושין חלק לסימן טוב, ולכן פשיטא שיהיה שלא יכעוס בימים האלו, מלבד גודל האיסור, כדי שיהיה לסימן טוב, רק יהיה שמה לבו ובטוח בה' עם התשובה ומעשים טובים". וידוע כלפי מה שנוהגים שלא לאכול אגוזים ב"ה, בשם הרמ"מ מקובץ שאמר "לא רק אגוז בגימטריא חטא אלא גם חטא בגימטריא חטא".

ועוד ה' לצל כראוי את מ"ח שעות אלו של ראש השנה, הן בתפילות, הן בהנהגתו, הן בתקיעותו, ונוכה להמליכו עלינו בכל אברינו, יחד עם השאיפה לגילוי כבוד מלכותו ית' בעולם, ונוכה על ידי זה להכתב ולהחתם בספרן של צדיקים גמורים לשנה טובה מתוקה ומבורכת עם כל הברכות.

עוד יש להזכיר בענין גודל מעלת התפילה בעשרת ימי תשובה מה שכתב בזה **רבנו יונה** (שערי תשובה שער ב, ד) "וראו לכל ירא אלהים למעט בעסקי להיות רעיוני נחתים. ולקבוע ביום ובלילה עתים ולהתבודד בחדרו ולחפש דרכי לחקור. ולקדם אשמורת ולהתעסק בדרכי התשובה וכשיון המעשה. ולשפוך שיח ולשאת תפלה ורגה. ולהפיל תחנה. והעת עת רצון והתפלה נשמעת בו כענין שנתאר (ישעיה מט) בעת רצון עניתיך ויום שמי עזרתך. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם נה) דרשו ה' בהמצאו אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים".

נערך ע"י מחבר קונטרס "עבודת חודש אלול וימי הסליחות"

העולן נתרם בעילום שם
להצלחת התורם
בכל העניינים

© שמעתא עמיקתא
הערות ותורמות בטל' 02 571-3932